

Obsah.

	Stránka.
<i>Knihy první.</i> Zpráva letopisce Kosmy o založení hradu Staroboleslavského. — Zprávy o Boleslavovi Krutém. — Byl-li hrad Staroboleslavský založen před nebo po smrti sv. Václava. — Zprávy, kteréž o tom podávají Dalimil, Hájek z Libočan, Dubravius. — Nové datum k zjištění záhadného letopočtu dějepisných událostí z první polovice věku desátého. — Objasnění a vyvrácení některých falešných a také jiných utrahačných domněnek o sv. Václavu	1
<i>Knihy druhé.</i> Hradý a dědiny za nejstarších dob v Čechách. — Rozličné kmeny, na kteréž se předkové naši dělili a jejich sídla. — Hradý župní a jejich účel. — Polohopis a stavba hradů župních. — Vojvodové jednotlivých žup a poměr jejich k hlavnímu knížeti. — Utvoření župy Staroboleslavské. — Bývalé panství vojvody Pšovského. — Úmysl Boleslava Krutého při založení župy Staroboleslavské. — Hranice bývalé župy Staroboleslavské	11
<i>Knihy třetí.</i> Vnitřní zřízení hradů župních vůbec. — Úředníci zeměpanství v hradech župních ustanovení. — Budovy v hradech župních. — Podhradí a jeho obyvatelé. — Místní poměry hradu Staroboleslavského. — Pozdější obnovení hradeb těchto	23
<i>Knihy čtvrté.</i> Význam pověstí a domněnek vůbec. — Pověsti a domněnky o založení kostela sv. Cyrilla a Metoděje v Staré Boleslavi, jež znamenali Neplach, Pulkava, Hájek z Libočan, Balbin, Tomáš Pešina. — Pověst, že Stará Boleslav své jméno od knížete Vratislava I. obdržela. — Domněnky spisovatelův o biskupu, jenž kostel dotčený posvětil. — Pobytí sv. Cyrilla a Metoděje v Čechách vůbec, a zejména v Staré Boleslavi. — Kostelík Svatoklémentský a studánka Svatocyrillská v Staré Boleslavi — Domněnka, že Stará Boleslav nejprve zámek čili dvorcem knížecím bývala. — Domněnka, že Stará Boleslav Novým hradem čili Novým městem sloula	28
<i>Knihy páté.</i> Zprávy a domněnky o třech nejstarších kostelích Staroboleslavských. — Kostel sv. Cyrilla a Metoděje. — Kostel sv. Kosmy a Damiána. — Doklady, že již v první polovici věku desátého stával. — Byl-li sv. Václav zakladatelem téhož kostela. — O starobylé úctě sv. Kosmy a Damiána v Čechách. — Trojí domněnka o původu této úcty v Čechách. — Domněnka Ehrenbergrova, že ji sv. Ludmila zavedla. — Pověsti Hájkovy, že ji sv. Václav zavedl. — Domněnka,	

že jí sv. Cyrill a Methoděj rozšiřovali. — Úcta sv. Kosmy a Damiána v Caribradě. — Císař Justinian, rodem Slovan, velký ctitel sv. Kosmy a Damiána. — Kostel sv. Klementa v Staré Boleslavi. — Původ úcty sv. Klementa v Čechách, a doklady o pobytí sv. Methoděje v Čechách vůbec a zejména v Staré Boleslavi 35

Knihy šesté. větská sláva a výhody časné nezachránily Starou Boleslav před hrozcí jí záhubou, ale tamní svatyně Mariánská a upomínka na mučnickou smrt sv. Václava. — Smrtí tou byla celá Česká země oslavena. — Zprávy o nejdůležitějších legendách Svatováclavských. — Sv. Václav vynikal neobyčejnými ctnostmi křesťanskými ve svém životě. — Udatnost sv. Václava. — Státnická moudrost a opatrnost sv. Václava v jednání s králem Německým Jindřichem Ptáčníkem, a kterak tenkrát národ Český před záhubou zachránil. — Jindřich Ptáčník sprostil sv. Václava ročního poplatku. — Sv. Václav byl nejen knížetem ale i apoštolem národu Českého. — Jeho tichost srdce a milostivost, jeho zmužilost a ráznost. — Apoštolskou horlivostí svou zachránil sv. Václav národ náš před záhubou mu hrozcí. — Jakého prospěchu a užítku z toho měl národ Český, že sv. Václav po roce 928 v dobrém dorozumění byl s králem Jindřichem Ptáčníkem. Veliké práce a tuhé boje domácí sv. Václava za příčinou pokřesťanění národa Českého. — Spiknutí zemanův a Boleslava proti sv. Václavu a oklady k zavraždění jeho. — Popis mučnické smrti sv. Václava. — Všecky staré legendy vyhlašují sv. Václava za pravého mučnicka Kristova. — Starý popíratel smrti mučnické sv. Václava. — Novověké domněnky o příčinách a pohnutkách vraždy sv. Václava, které se s pravým pojmem smrti mučnické nikterak neshodují. — Svědectví o pravém mučnictví sv. Václava. — Podmínky podstatné každého pravého mučnictví za víru Kristovu, a důkazy, že všechny takové podmínky se nalezájí při zavraždění sv. Václava. — Úsudek V. V. Tomka a Palackého. — Jakým právem se honosí Stará Boleslav býti rodištěm sv. Václava 48

Knihy sedmé. Význam známého výroku Tertullianova, že krev mučnická jest semenem křesťanů. — Význam udaje, že pramučnice národu Českoslovanského, sv. Ludmila, náležela k rodině hlavního knížete Českého. — Dalimilova pověst o tuhému boji mezi křesťany a pohany za času vlády poručnické kněžny Drahomíry. — Zázračná oslava krve sv. Václavem při utrpení prolité. — Zprávy rozličných legend o této krvi. — Pouť císaře Karla IV. do Staré Boleslavi, jeho zbožné skutky na počest sv. Václava tam vykonané, a jeho zpráva o dotčené krvi Svatováclavské. — Jaké vážnosti má do sebe svědectví císaře Karla IV. — Zprávy spisovatelů ze století šestnáctého o známkách z krve Svatováclavské povstalých. — Zprávy Balbinovy a Krugerovy ze století sedmnáctého o dotčených známkách a úsudek Bollandistův o těchto dvou zprávách. — Jiná o zprávách těch poznámka. Kratičký přehled hlavních pohrom, jež kollegiální chrám Páně Staroboleslavský počínaje od věku patnáctého potkaly. — Popis místnosti, kde se v chrámu tom prvotně krev Svatováclavská nacházela 93

Knihy osmé. O blahosl. Podivínu mučnicku Staroboleslavském. — Význam rozličných názvů, které se mu ve starých spisech dávají. — V jaké Památky Staroboleslavské.

důstojnosti sloužil sv. Václavu. — Jeli zakladatelem starobylého hradu téhož jména na Moravě. — Gumpoldovy a císaře Karla IV. podrobné zprávy o bl. Podivínu. — Gumpoldova zpráva o jeho mučnické smrti. — Falešná zpráva Křišťanova o téže smrti a úsudek Bollandistův o ní. — Jiné podrobné zprávy Křišťanovy. — Zpráva císaře Karla IV. o smrti mučnické bl. Podivína. — Přenesení těla jeho ze Staré Boleslavi do Prahy. — Přenesení jeho sv. ostatků v chrámě Páně Svatovítském za biskupa Šebíře, a za biskupa Menharta. — Zpráva Beneše z Veitmile o přenesení týchž ostatků za panování císaře Karla IV. — Vyzdvížení a nové uložení jejich r. 1673 za arcibiskupa Matouše Ferdinanda Zoubka. — Památka na místo, kdež bl. Podivín v Staré Boleslavi byl oběšen. — Pověst starobylá o jednom lese Staroboleslavském 118

Knihy deváté. Domněnka Pubičkova a Balbinova o rodišti sv. Václava. — Starobylá pověst, že se sv. Václav narodil ve Stochově. — Pověsti o rozličných místech, kde se sv. Václav za svého chlapeckého věku zdržoval. — Pověsti, že nejen ve chlapeckém ale i v jinošském věku svém častěji v Staré Boleslavi býval. — Zprávy v legendách zaznamenané o zbožných a pokorných činech, jež sv. Václav na počest nejsv. Svátosti oltářní vykonával. — Pověsti, že sv. Václav tyto zbožné a pokorné činy v Staré Boleslavi konával. — Pověst o tak zvané kuchynce Svatováclavské v Staré Boleslavi. — Pověst o vinici Svatováclavské u vesnice Dířz řečené. — Pověsti a zprávy o vinici sv. Václava v Praze, u starých schodů zámeckých ležící. — Rozličné krivé úsudky o dotčených zbožných a pokorných skutcích, jež sv. Václav vykonával. — Vysvětlivky a doklady, se tyto skutky sv. Václava nejsou samy v sobě nehodnověrné a směšné, a že se velmi dobře s důstojností knížecí a s povahou zmužilou a hrdinskou srovnávají. — Kterak se ostatní zbožné, pokorné a milosrdné skutky sv. Václava s jeho apoštolskou činností shodují, a kterak ku blahu národu Českého sloužily. — Život světců a světic Božích nedá se posuzovati dle měřítká lidí obyčejných 128

Knihy desáté. Důležitost příkladů ze života Kristova při rozšiřování víry křesťanské vůbec. — Význam a důležitost velikých světců při pokřesťanění jednotlivých národů pohanských. — Původ mnohoženství v prvotní době člověčenstva. — Neblahé následky mnohoženství u pohanských národů vůbec. — Doklady o mnohoženství pohanských kmenů Slovanských v Čechách usedlých. — Mnohoženství starých Čechů pohanských patřilo do počtu nejhlavnějších překážek při uvádění křesťanské víry v Čechách. — Doklady z rukopisu Královodorského. — Výtečné ctnosti křesťanské sv. Ludmily působily na odstranění jedné části dotčených překážek při uvádění víry křesťanské v Čechách. — Panický život sv. Václava a vliv jeho na odstranění jiných překážek z mnohoženství pocházejících, jež pokřesťanění starých Čechů na odpor byly 161

Knihy jedenácté. Nejstarší patriarchové pokolení lidského mívali vždy důstojnost kněžskou ve svých rodinách. — Řád ten udržel se nepotom i u pohanských národů, zejména i u pohanských Slovanů. — N nejen obecné ale i náboženské zřízení pohanských Slovanův zaklá-

dalo se na rozvětvení jich v kmeny, a kmenů v rodiny. — Názory náboženské pohanských Čechů o zbožňování přírody, o rozličných třídách bohů vůbec, zejména pak o bůžcích domácích. — Veliká vážnost úřadu kněžského u pohanských Slovanů. — Překážky, jež způsobilo sloučení úřadu knížecího a kněžského v jedné a též osobě u pohanských Čechů při uvádění víry křesťanské do země. — Sv. Václav přemohl překážky tyto, pohrdnuv kněžstvím pohanským a stav se vzorem knížete-otce křesťanského v Čechách 180

Knihy dvanácté. Význam blahodaru prorockého u svatých vůbec. — Zprávy v legendách zaznamenané, že sv. Václav blahodar prorocký již v mladistvém věku svém obdržel, a jím až do smrti své byl oslaven. — Příčiny, pro které se vůbec národové utíkali o zjevení vůle Boží. — Nástin řady pravých Bohem vzbuzených proroků mezi nejstaršími patriarchy a pak v Starém i v Novém Zákoně. — I pohanům a hříšníkům udělil Bůh leckdy blahodar prorocký. — Trojí druh pravých proroků. — Znamky, jimiž se pravý prorok od falešného rozeznává. Kde pravé Bohem zjevené víry není, tam se zmahá pověra. — Rozličné pověry u starých pohanských Čechů na soudě zemském. — Jiné příklady, jak velkou váhu pohanští Čechové na věštbu kladli. — Jak škodlivých účinků rozličné pověry v životě obecném působily, a jaké překážky z nich proti pokřesťanění lidu Českého povstaly. — Jak mnoho přispěl blahodar prorocký sv. Václava k odstranění dotčených překážek 206

Knihy třinácté. Zprávy rozličných legend, že sv. Václav nedlouho před smrtí svou vlády v Čechách se vzdáti a do Říma putovati chtěl, aby do řehole vstoupiti mohl. — Novověké námitky proti těmto zprávám. — Obmýšlel-li sv. Václav v Čechách zaříditi stolec biskupský. — Mají-li dotčené novověké námitky nějaké vnitřní váhy do sebe. — Kterak se touha sv. Václava po řeholním životě vysvětliti dá ze zásad víry katolické. — Význam dobrovolné chudoby v životě Krista Pána a v životě svatých vůbec. — Proč sv. Václav do řehole skutečně nevstoupil. — Doklady dějepisné, že jako u jiných národů tak i u našich předků pohanských nezřízená touha po jmění a bohatství mnohých útrap v životě obecném způsobila. — Kterak touha sv. Václava po dobrovolné chudobě mnohé předsudky proti víře křesťanské u pohanských předků našich odstranila, a mnohým cestu k pokřesťanění proklestila 236

Knihy čtrnácté. Příkázání Krista Pána o milování nepřátel. — Jakých překážek toto příkázání působilo při uvádění víry křesťanské ve světě vůbec. — Za jakou příčinou dán byl Židům tak zvaný zákon odvety (lex talionis), a kterak se z téhož zákona u národů pohanských krevní pomsta vyvinula. — Následkem toho pokládáno i u národů již pokřesťaněných po dlouhou dobu zabítí člověka v trojím pádu za beztrestné. — Jakými způsoby snažila se církev katolická přítrž učiniti krevní pomstě v Čechách. — Příklady z dějepisu Českého o pomstě osobní a krevní. — Příkladná a vzorná láska sv. Václava k nepřátelům jeho. — Sv. Václav hlavní patron spravedlnosti a pokoje zemského v Čechách. — Pečeť soudu zemského v Čechách. — Nejstarší a heraldický znak země České. — Rozličná vyobrazení sv. Václava na mincích a pečetích Českých. — Znak Svatováclavský. —

- Nejstarší miniaturní vyobrazení sv. Václava. — Vyobrazení sv. Václava v brnění rytířském. — Kopí sv. Václava a oslava jeho 252
- Knihy patnácté.* Úcta sv. ostatků má základu svého v samém Písmě svatém. — Tatáž úcta shoduje se úplně s zdravým a předsudky nepodjatým rozumem lidským. — Jiné doklady pro tutěž úctu z rozličných článků víry katolické vyplývající. — Sv. Cyrill a Method pěstovali horlivě tuto úctu v lidu Českoslovanském. — Ostatky sv. Klementa mučéníka a papeže. — Vřelá úcta sv. Václava k svatým ostatkům, zejména k ostatkům sv. Víta. — Falešné zprávy o úctě pohanského boha Svatovíta v Čechách. — Význam některých pověstí a zpráv o kostelu Svatovítském. — Láska císaře Karla IV. k témuž chrámu a trojí druh sv. ostatků od něho pro Čechy nashromážděných. — Jak horlivě císař Karel IV. následoval sv. Václava v úctě sv. ostatků a v úctě k nejsv. Svatosti oltářní 284
- Knihy šestnácté.* Zprávy o nejstarším chrámu Matky Boží v Čechách. — Pověsti o vřelé úctě sv. Václava k nejbl. Panně Marii. — Pověsti o původcích milostivého obrazu Matičky Boží v Staré Boleslavi. — O původu svatyní a milostivých obrazů Marianských vřebec. — Zpráva a pověsti o vynalezení milostivého obrazu Staroboleslavského. — O úctě téhož obrazu až do věku sedmnáctého. — Tentýž milostivý obraz považován a ctěn jakožto palladium země České. — Počátek stavby nynější svatyně Marianské v Staré Boleslavi. — Další příběhové téhož obrazu v dobách války třidcetileté, jeho zajetí v Lipště a napotomní přechovávání na dvoře císařském. — Poutě do Staré Boleslavi, a další zprávy o tamní svatyni Marianské 318
- Knihy sedmnácté.* Příčiny, pro které letopisec Kosma knížete Boleslava I. mezi největší ukrutníky počítá a bratrovraždu jím spáchanou častěji připomíná. — Závažná zpráva Kosmova, že Boleslav I. pravě a veřejně pokání za vraždu na sv. Václavu spáchanou činil. — Dvě jiné zprávy Kosmovy, které Dalimila pohnuly a Hájkovi příležitost podaly, že Boleslava I. za nekajícího a zoufalce prohlásil. — Objasnění a vyvrácení dotčených dvou zpráv Kosmových. — Stará a novější svědectví o pravém pokání Boleslava I. — Pověst, kdy a kterak se toto pokání stalo. — Přehled dějin za Boleslava I. — Mocnost přímluvy sv. Václava. — Popis původního kostelíčka sv. Kosmy a Damiána v Staré Boleslavi. — Popis Staroboleslavského kostela kolegiálního. — Domněnky o bývalém císařském trůnu v Staré Boleslavi 378
- Knihy osmnácté.* Rozdíl mezi blahorečením a svatořečením služebníků Božích. — Dekrety papeže Alexandra III. a Urbana VIII. o blahorečení a svatořečení. — Rovnomocné svatořečení (aequipollens canonizatio). — Prohlášení sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého za svaté. — Bytečná blaženost nebesťanů, a jejich přibytné odměny, jenž korunky nebeské (aureolae) slují. — Sv. Václav zasloužil si všechny tři korunky nebeské. — Mocnost přímluvy jeho u Hospodina. — Sv. Václav a císař Karel IV. jsou nám příkladem a vzorem, jaká osvěta a vzdělanost nám ku blahu slouží 407